

Eväitä kuutoskäytävän kehittämiseen

Jukka Hasu

Pohjois-Karjalan Maakuntaliitto

Pohjois-Karjala seminaari 13.2.2019

ILMASTOTAVOITTEET JA MAAKUNTIEN TULEVAISUUS

Taustaa

- ▶ 2016 kesäkuusta alkaen Pohjois-Karjalan Maakuntaliitossa Interreg Itämeri kv-hankkeissa EMMA ja TENTacle.
 - ▶ EMMA: Itämeren alueen sisävesiliikenteen kehittäminen
 - ▶ TENTacle: Etäalueiden saavutettavuuden parantaminen TEN-T strategian avulla
- ▶ Työura: 2003-2016 → materiaalinkäsittelyoperaatiot sekä kehitys- ja työnjohtotehtävät terminaaleissa ja satamissa.
- ▶ Koulutus: Insinööri(AMK) Logistiikka, materiaalinkäsittely ja satamaoperaatiot

Multimodaalisuus

- EU komissio näkee multimodaalisuuden mahdollisuudeksi vastata eurooppalaisen liikenne- ja kuljetusjärjestelmän haasteisiin, joita ovat mm. verkon ruuhkautuminen ja päästöt.
- Multimodaalisen kuljetusjärjestelmän hyvänä puolena on, että pääsääntöisesti energiatehokkaimmat ratkaisut ovat myös kustannustehokkaimpia. **Liiketaloudelliset ja ympäristölliset tavoitteet toteutuvat samansuuntaisilla toimenpiteillä. €€€**

Kuutoskäytävä: Yhteys Eurooppaan

- ▶ Multimodaalisuuden, saavutettavuuden ja ilmastotavoitteiden toteutuminen vaatii koko Euroopassa mutta varsinkin Suomessa systeemitason muutosta tukevia ohjaavia toimia.
- ▶ Kuljetusmarkkinoiden hallinnasta kuljetusketjujen hallintaan
- ▶ Tunnistetaan omat vahvuudet, luotetaan TEN-T strategiaan ja kehitetään omat solmukohdat tukemaan tehokkaita kuljetusketjuja.
- ▶ Kuutoskäytävä osaksi kestäväää, puhdasta ja rajat ylittävää eurooppalaista liikenneverkkoa.
- ▶ Kumipyörillä saavutettavana takamaana Suomen merisatamille ei Itä-Suomella ole omia työkaluja saavutettavuutensa parantamiseen.

Kuutoskäytävän teemat

- › Itä-Suomen etäalueiden yhteydet Eurooppaan
- › Euroopassa tavoitteena multimodaalisuus ja visioidaan syncromodaalisuudesta.

Väylänä tähän: 1. Ajattelutapamuutos 2. Kulkutapamuutos 3. Yhteentoimivuus 4. Yhteenkuuluvuus

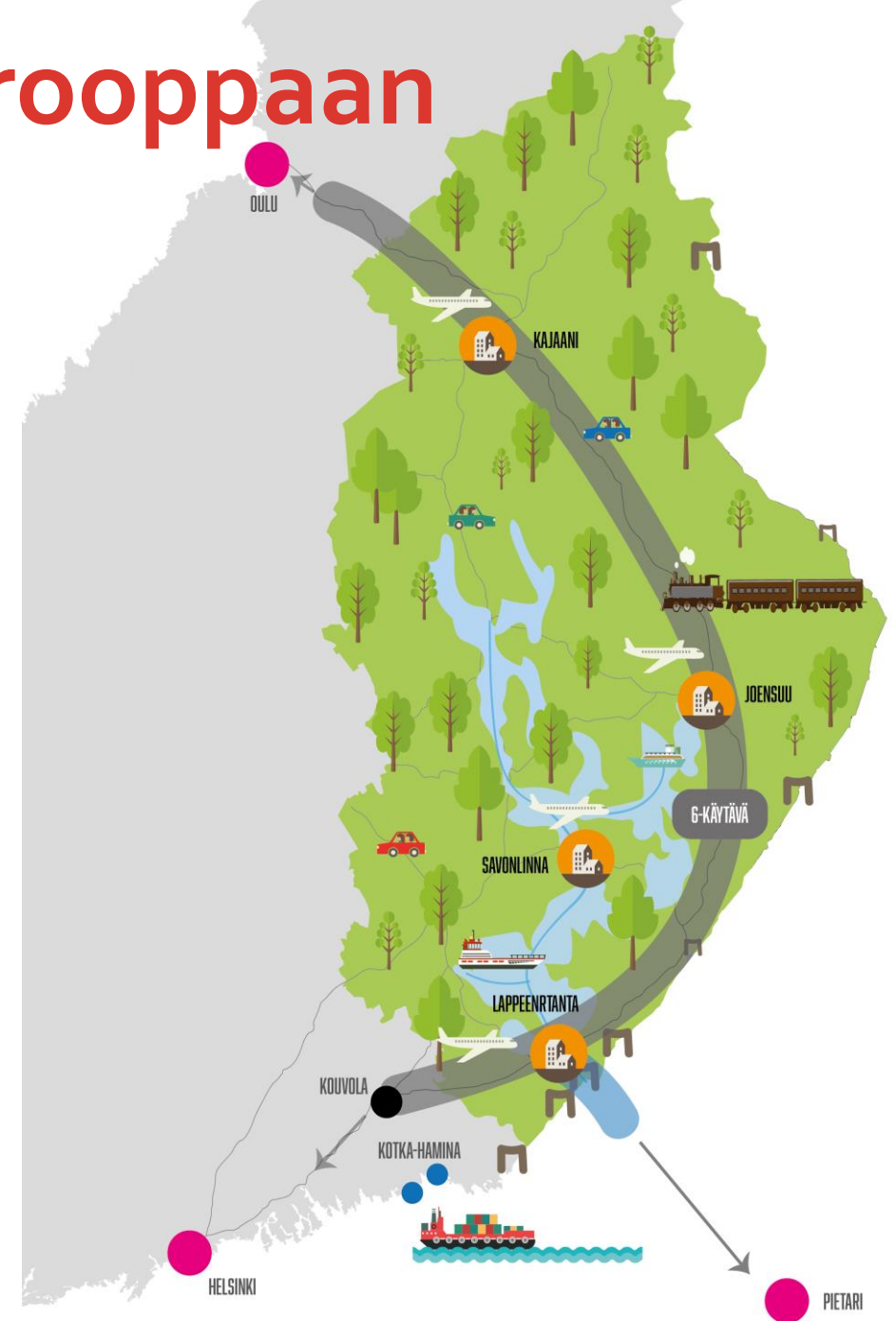
- › Suhteellisen saavutettavuuden edistäminen tunnistamalla omat vahvuudet. mm. vesiväylät sisämaahan, yhteydet Itään ja tietoliikenneyhteydet
- › Kestävä liikenne, Ilmastotavoitteet ja liikenteen haittojen minimointi.
- › TEN-T strategiaan tukeutuva laaja valuma- ja etäalueiden yhteistyö
- › Kuinka yksityinen sektori mukaan? (Teollisuus ja kuljetussektori)

Kuutoskäytävä: Yhteys Eurooppaan

Maantieliikenteen kytkeytyminen ydinverkkokäytävälle:

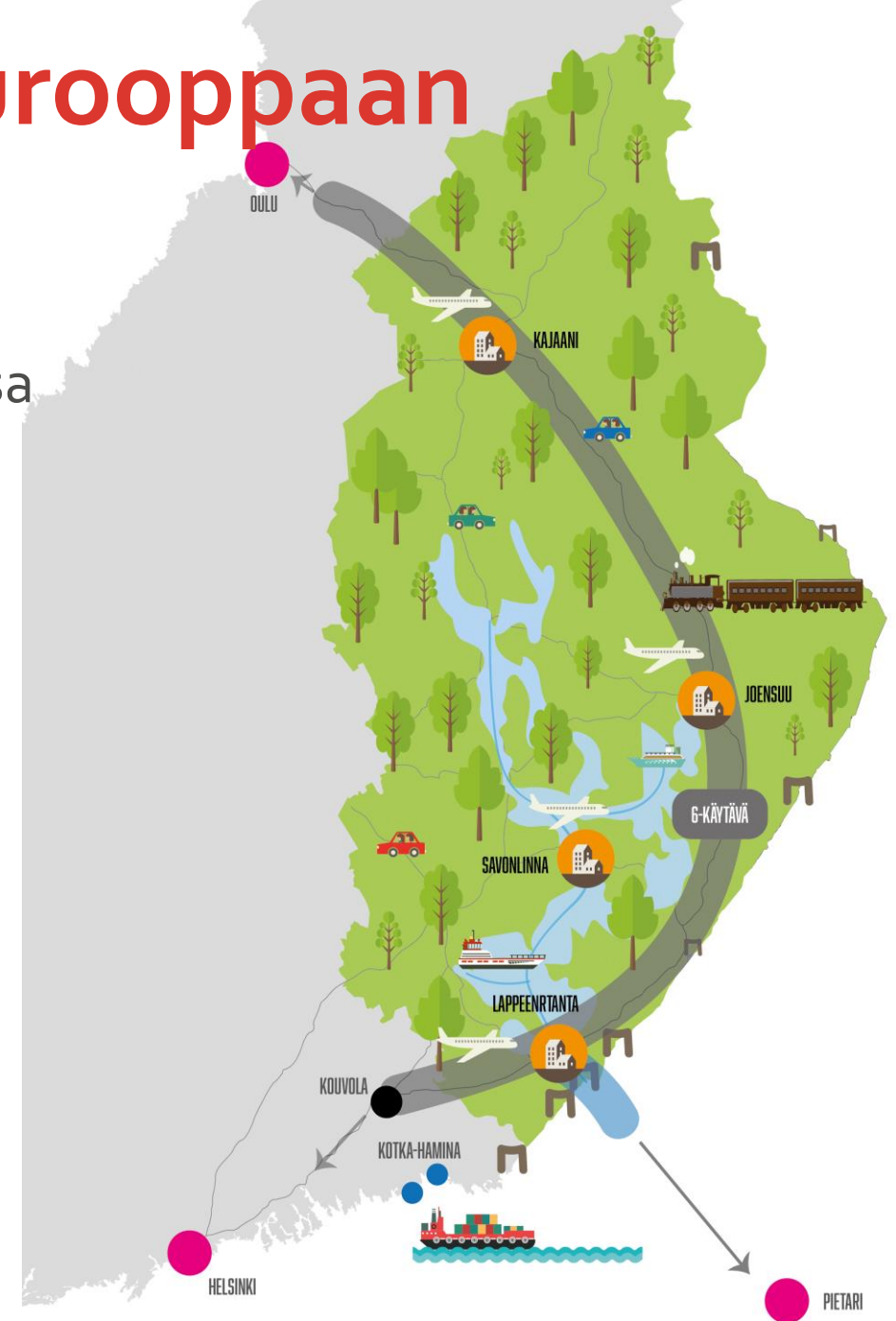
- Maantieliikenteen TEN-T verkkona toimii Suomessa E18 moottoritie Turusta Vaalimaalle joka on osa Eurooppalaista SCAN-MED ydinverkkokäytävää.
- Yhteysvälit Pohjois-Karjalasta ydinverkolle kuutoskäytävää käyttäen.
 - Vt. 6 pitkin **E18 Koskenkylä**
 - Vt. 6 ja tien 387 kautta **E18 Vaalimaa**
 - Vt. 6 ja tien 26 kautta **E18 Hamina**
 - Vt. 6 ja tien 15 kautta **E18 Kotka**

Kuutoskäytävä: Yhteys Eurooppaan

Raideliikenne:

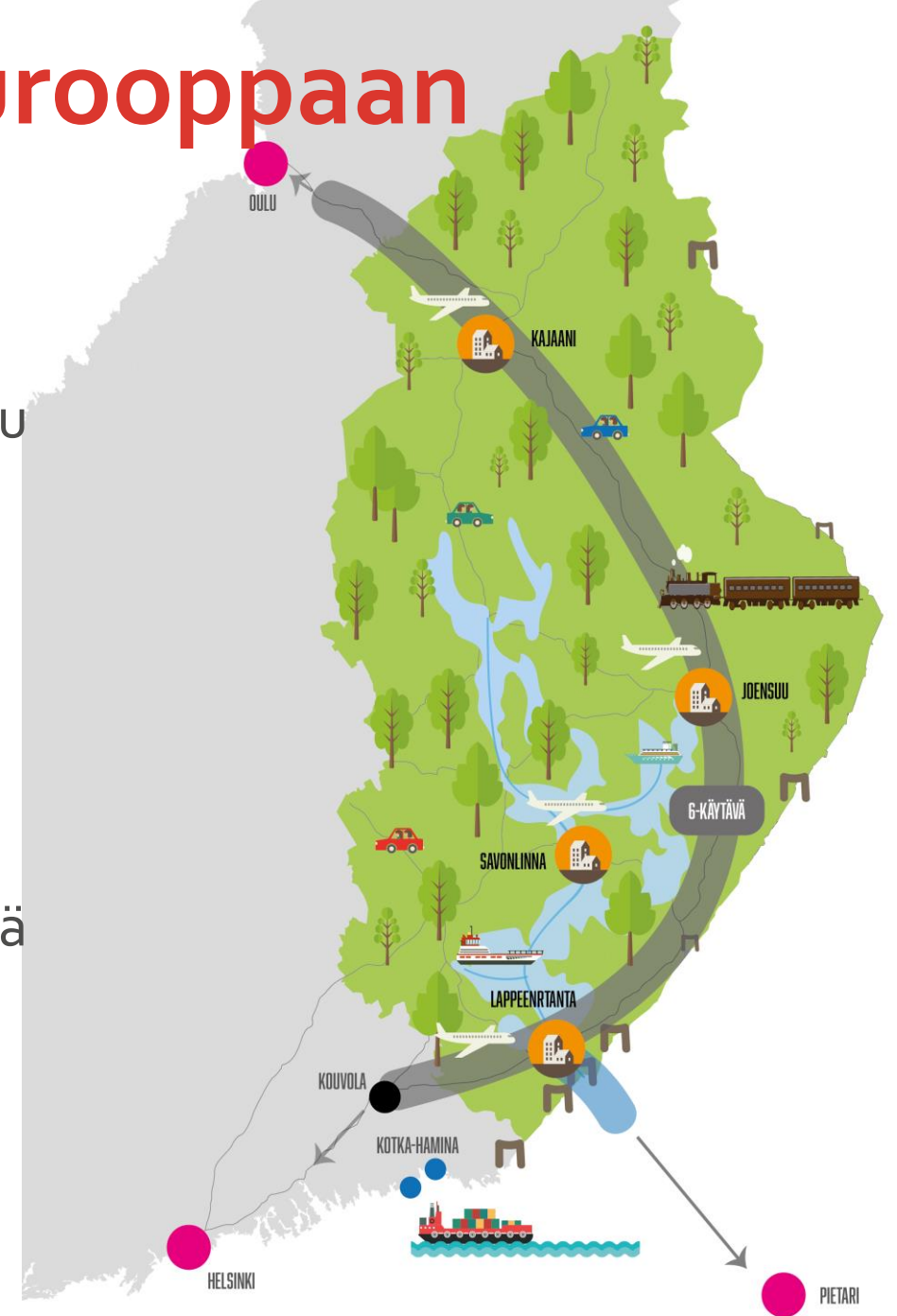
- Rautateiden rahtiliikenteen solmukohtana toimii Kouvola Rail Road Terminal, joka on EU:n asetuksessa Suomen ainoa junaliikenteen TEN-T ydinverkkokäytävän solmukohta.
- Luumäki- Vainikkala kv. raideyhteys on osana TEN-T ydinverkkoa
- Henkilöliikenteen osalta tärkein solmukohta on Helsinki sekä Turku. Turkuun on vaihtoyhteys Pasilasta
- Kv. raideyhteyksien (tavara- sekä henkilöliikenne) solmukohdat Karjalan radalta ovat Vainikkala ja Imatra.

Kuutoskäytävä: Yhteys Eurooppaan

Kauppamerenkulku sisämaasta

- Saimaan syväväylä on määritelty osaksi TEN-T ydinverkkoa
- Vain Suomen puoleinen osa Saimaan kanavasta kuuluu TEN-T ydinverkkoon. Kanavan Venäjän puoleinen osa eivätkä Saimaan rahtisatamat kuulu edes tähän kategoriaan.
- Väylät eivät ole osana yhtäkään ydinverkkokäytävää, joihin ensisijaisesti rahoitus tulevaisuudessa kohdennetaan, joten kehittäminen käytäville suunnatuilla CEF rahoilla haastavaa.
- Talvesta riippuen ja jäänmurron operatiivisesta toiminnasta sekä liikennemääristä riippuen syväväylillä kyetään kuljettamaan rahtia nykyisellään noin 300 päivää vuodessa
- 6-käytävällä syväväylään kytkeytyviä satamia on viisi.
 - Joensuun syväsatama
 - Puhoksen teollisuus satama (Kitee)
 - Vuoksen teollisuus satama (Imatra)
 - Honkalahden teollisuus satama (Joutseno)
 - Mustolan satama (Lappeenranta)

Kuutoskäytävä: Yhteys Eurooppaan

Lentoliikenne:

Joensuun lentoasema

- › Reittiliikenne Helsinki-Vantaan lentoasemalle (Norra)
- › Suorat charter lennot

Lappeenrannan lentoasema (lpr kaupungin omistuksessa)

- › Suorat reittilennot Eurooppaan (Ryanair)
- › Suorat charter lennot
- › Toimii harjoituskenttänä lentoliikenteen koulutustoiminnassa

Savonlinnan lentoasema

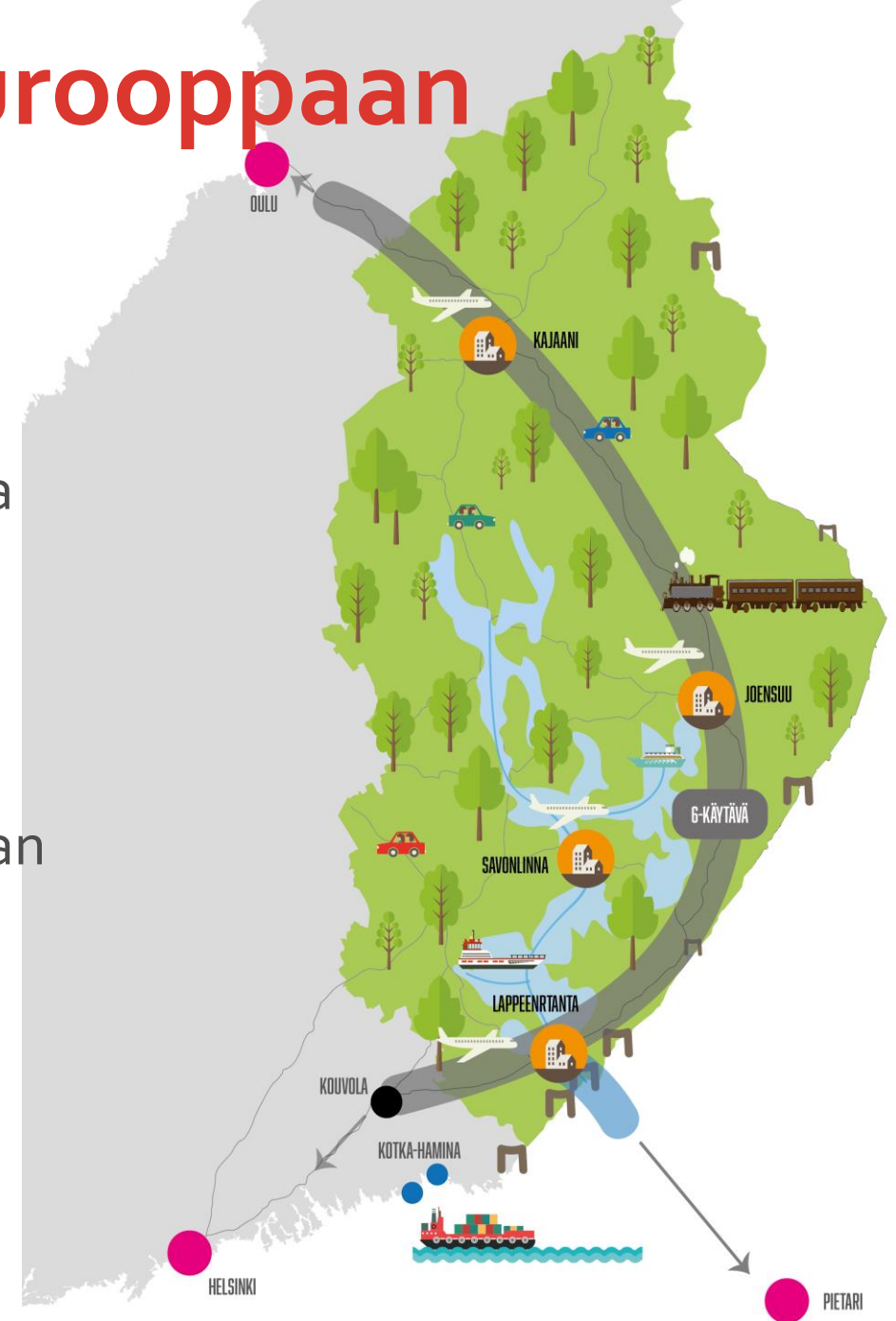
- › Reittiliikenne Helsinki-Vantaalle (Liikennevirasto ja Savonlinnan kaupunki tukee rahallisesti yhteyttä)

Kuutoskäytävä: Yhteys Eurooppaan

Meriyhteys:

- ▶ Hamina-Kotkan satama on Pohjois-Karjalaa lähinnä oleva ydinverkkokäytävän merisatama jolla erittäin laaja vastasatama verkosto
 - ▶ Hamina on toiminnaltaan keskittynyt neste, bulk ja break bulk satamaksi
 - ▶ Kotkan satamassa pääpaino on konttioperoinnissa
- ▶ Satamat saavutetaan Pohjois-Karjalasta 6-käytävää käyttäen eri kulkumuotojen osalta seuraavasti.
 1. **Maantie:** VT 6 ja MT 387 Vaalimaalle, VT 26 Haminaan tai VT 15 Kotkaan.
 2. **Rautatie:** Karjalan rata joka yhtyy Kouvolassa Haminaan ja Kotkaan vieviin ratoihin.
 3. **Vesitie:** Saimaan syväväylä ja Saimaan kanava sekä Itämerellä Viipurista Haminaan ja Kotkaan kulkevat meriväylät.

Kuutoskäytävä: Yhteys Eurooppaan

Käytävän varrella sijaitsee useita Suomen ja Venäjän välisiä rajanylityspaikkoja

- ◆ Niirala-Värtsilä, **maantie ja rautatie**
- ◆ Parikkala-Syväoro, **maantie**
- ◆ Imatra-Svetogorsk, **maantie ja rautatie**
- ◆ Nuijamaa-Brusnitsnoje, **maantie**
- ◆ Vainikkala-Buslovskaja, **rautatie**
- ◆ Vaalimaa-Torfjanovka, **maantie**

Logistinen ekosysteemi

- Käytävällä on logistiikan infrastruktuuria ja toimijoita kaikilla kuljetusmuodoilla.
- Tiekuljetusyrittäjiä löytyy runsaasti erikokoisia ja eri suoritealoilla mukaan lukien suurten kansainvälisten logistiikkayritysten verkostoja.
- Rautatieinfrastruktuuri on toimivaa ja ratapihoja kehittämällä rautatiekuljetusten tarjoamia mahdollisuuksia voidaan parantaa merkittävästi.
- Käytävän varrella sijaitsee myös useita satamia, joissa on hyvin terminaalitilaa sekä kuormauskalustoa käytettävissä erilaisten tuoteryhmien käsittelyyn ja multimodaalisten kuljetusketjujen muodostamiseen.
- Käytävän varrella on myös lentokenttiä, jotka palvelevat pääasiassa henkilöliikennettä ja tuovat näin ollen yhden oleellisen osa-alueen saavutettavuudelle.
- Lisäksi Itärajan läheisyydessä on logistiikan terminaalitiloja, ratapihoja ja tietenkin tie- ja rautatiekuljetusten rajanylityspaikkoja Venäjälle.

Multimodaalinen kuutoskäytävä

- ◆ Perusedellytykset, toimijat ja infrastruktuuri, multimodaalisen kuljetusjärjestelmän kehittämiseksi **ovat alueella jo olemassa.**
- ◆ Kaikkia kulku- ja liikennemuotoja tulisi siis kehittää yhdenvertaisesti
- ◆ Yhteen toimivuuteen tulee kiinnittää paremmin huomiota.
- ◆ Solmupisteiden merkityksen korostaminen
 - ◆ Rakentamalla kuutoskäytävän satamista sekä raideterminaaleista liikenteen ja tuotannon solmukohtia voidaan vähentää liikenteen ympäristörasitusta ja luoda taloudellisesti tehokas liikennejärjestelmä erikokoisille toimijoille.
- ◆ Vaatii huomiota kaavoituksessa ja liikenneväylien suunnittelussa sekä kokonaisvaltaista ajattelua mm. satamien ja terminaalien varastointi ja muita logistiikkapalveluita kehitettäessä.
 - ◆ Vastaavaa valmista mahdollisuutta hyödyntää näin laajaa kulkumuoto valikoimaa ei muualla Manner-Suomessa ole olemassa
 - ◆ Yritykset ja niiden yhteenliittymät tarjoamaan ovelta ovelle kuljetus- ja matkaketjuja, jotka huomioivat palvelu tarjonnassaan myös yhteiskunnan kannalta vähäpäästöisimmän ja edullisimman ratkaisun.
 - ◆ Kuinka tätä edistetään? mm. Ruotsissa kokeiltavana oleva ekobonus.

Kestävän liikenteen kuutoskäytävä

- ◆ Kuutoskäytävän visiona on pitkämatkaisen liikkumisen ja kuljettamisen siirto kestävämmälle pohjalle
 - ◆ Saimaan alueen maakunnista lähteviä ja saapuvia maantiekuljetuksia on noin 25 milj. tonnia, josta yli 300 km maantiekuljetuksia noin 10%.
 - ◆ Maakuljetusten osalta tulee siirtyä vaihtoehtoihin polttoaineisiin, jota tukemaan tulee käytävän varrelle rakentaa kattava jakeluverkosto.
 - ◆ Liikenneviraston ja Vesitieyhdistyksen tilaama CBA analyysi osoitti myöskin sen, että suora laivakuljetus Pohjois-Karjalasta Saksan Düsseldorfiin on **yhteiskunnan kannalta edullisin kuljetusvaihtoehto**. Laskelma kartoitti kaikki vaihtoehtoiset kuljetusketjuvaihtoehdot vuosittaisille 200000 tonnin sellukuljetuksille.
 - ◆ **Liikenteen aiheuttamien päästöjen näkökulmasta** sähköistetyn radan käyttö (Karjalan rata) merisatamaan ja laivakuljetus sieltä Saksaan osoittautui parhaaksi vaihtoehdoksi.

TEN-T strategiaan ja asiantuntijaselvityksiin pohjautuva kuutoskäytävä

- ◆ Priorisointi ja hukkinvestointien välttäminen saavutettavuuden parantamisessa
- ◆ Kuutoskäytävä on maakunnan tärkein ja kehityspotentialiltaan kustannustehokkain tapa parantaa Pohjois-Karjalan saavutettavuutta Eurooppaan.
 - ◆ 4 kulkumuodon toimiva väyläkokonaisuus ja valmis infrastruktuuri
 - ◆ Toimivat yhteydet SCAN-MED ydinverkkokäytävälle
 - ◆ CEF/EU rahoituksen voimakas ja kohdennettu tuki ensisijaisesti TEN-T ydinverkkokäytäviin
 - ◆ Omat panokset alueen ja ydinverkkokäytävän yhteysvälin kehittämiseen.

Lähteet:

- ◆ Pohjois-Karjalan saavutettavuus selvitys **Ramboll 2018**
- ◆ Suomen satamien takamaatutkimus **Sito 2017**
- ◆ CBA analyysi **M4Traffic 2018**
- ◆ Suomen sisävesiliikenteen tulevaisuuden mahdollisuudet **WSP 2018**

Pielisjoen linna, Siltakatu 2

www.pohjois-karjala.fi

facebook.com/pohjoiskarjala

[@pkliitto](https://twitter.com/pkliitto)

youtube.com/pkmaakuntaliitto

instagram.com/pkmaakuntaliitto